

Широкомасштабна збройна агресія РФ проти України : *анотований бібліографічний список*

Вип. 4 / 2026

1 – 10 березня

URL: <http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

Зміст

Статті зі ЗМІ.....	1
Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....	25

Статті зі ЗМІ

1. **Алексєєва І. Російські університети масово вербують студентів на війну проти України [Електронний ресурс] / Ірина Алексєєва // Faktu.ua : [вебсайт]. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. Як повідомило видання «Military», в умовах гострого дефіциту людського ресурсу РФ шукає способи, ким поповнити армію. Щоб не оголошувати тотальну мобілізацію, там змінили стратегію і тепер набирають в армію молодь. Кремль спустив жорсткі квоти на кількість контрактників серед студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ) денної форми навчання. Вказано, що контроль за виконанням наказу Кремля покладено на ректорів і деканів учбових закладів. Програма набору працює у понад 50 регіонах РФ. Студентам пропонують великі суми за підписання контракту — по декілька мільйонів рублів. До студентів, незгодних йти воювати, університети використовують методи шантажу і погрожують відрахуванням. Вибір дають короткий: або негайна армія через відрахування, або «добровільний» контракт. Текст:**

<https://fakty.ua/468177-rossijskie-universitety-massovo-verbuyut-studentov-na-voynu-protiv-ukrainy>

2. **Бережна Д. Боїться ”палацового перевороту”:** смерть аятоли Хаменеї посилила параною Путіна, — **Politico** [Електронний ресурс] / Дар’я Бережна // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. *Як повідомило видання ”Politico”, В. Путін засудив убивство аятоли А. Хаменеї як ”убивство, вчинене в цинічному порушенні всіх норм людської моралі та міжнародного права”. Але при цьому він не сказав, хто саме сприяв смерті духовного лідера Ірану. Вказано, що російські пропагандисти почали прямо заявляти, що наступною метою Заходу буде РФ. Але експерти зазначили, що навіть після ліквідації одразу двох союзників РФ за два перші місяці 2026 р., В. Путін не зробить нічого, щоб їм допомогти. Зазначено, що для Москви іранська криза має низку переваг, серед яких - перспектива підвищення цін на нафту, розбіжності між Європою і США з приводу атак на Іран, а також відволікання уваги Вашингтона від війни в Україні. Ба більше, В. Путін володіє стримувальним фактором, якого не було ні в Каддафі, ні в Хаменеї: ядерним арсеналом; але ядерна зброя не забезпечує захисту від внутрішніх загроз. На думку експертів, якщо падіння диктаторів союзних країн посилить побоювання В. Путіна, то вони, найімовірніше, будуть пов’язані не стільки з ракетами НАТО, скільки з палацовими інтригами.* Текст:

<https://focus.ua/uk/world/745926-bojitsya-palacovogo-perevorotu-smert-ayatoli-hameneji-posilila-paranoyu-putina-politico>

3. **Борець А. Координаційний штаб засудив передачу українських полонених Угорщині та назвав це провокацією РФ** [Електронний ресурс] / Ангеліна Борець // Дзеркало тижня. – 2026. – 5 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Координаційний штаб із питань полонених засудив обмін українських громадян між Угорщиною та Росією, вбачаючи в ньому провокацію РФ і порушення міжнародного права. Штаб наголошує, що життя українських військовополонених не можна використовувати як розмінну монету, а причетних до цього закликають*

відмовитися від незаконних дій. Вимагається надати повну інформацію про стан здоров'я полонених та можливість українським уповноваженим відвідати їх. Подібні випадки вже мали місце раніше, і Україна перевіряє всі повідомлення щодо таких передач, підкреслюючи, що вони не узгоджуються з українською стороною. Текст: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/koordinatsijnij-shtab-zasudiv-peredachu-ukrajinskikh-polonenikh-uhorshchini-ta-nazvav-tse-provokatsijeju-rf.html>

4. **Гірак Г. Крок у невідомість: несподівані повороти у війні на Близькому Сході** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 10 берез. — Електрон. дані. *Зважаючи на впевненість Президента США Д. Трампа в перемозі над режимом аятол в Ірані та водночас невтішні прогнози експертів щодо цього конфлікту, розглянуто, чим стратегія Д. Трампа нагадує дії В. Путіна, чому США та РФ уникають терміну «війна», чому Д. Трамп уже шукає вихід з іранського конфлікту й як ця війна може вплинути на Україну. Зазначено, що для України війна на Близькому Сході несе не лише ризики, пов'язані з боротьбою за ракети ППО чи тимчасове збагачення бюджету російського агресора нафтодоларами, а й вікно стратегічних перспектив. Адже знищення або суттєве послаблення іранського військового потенціалу позбавляє РФ одного з найважливіших технологічних і ресурсних донорів. Фізична неспроможність РФ захистити свого стратегічного партнера остаточно руйнує міф про В. Путіна як про «архітектора» нового глобального полюсу сили. Економічні гойдалки на ринку нафти залишаються фактором ризику, проте санкційні, логістичний тягар «тіньового флоту» та потенційне повернення нового Ірану на ринок здатні завдати економіці РФ нищівного удару. Завдання України в цій турбулентності – забезпечити безперервне постачання озброєнь від європейських партнерів і дотиснути ослабленого ворога.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4861275-krok-u-nevidomist-nespodivani-povoroty-u-viini-na-blyzkomu-skhodi>

5. **Для ефективнішого захисту від зловорожих атак** [Електронний ресурс] // Уряд. кур'єр. – 2026. – 4 берез. [№ 50]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Кабінет Міністрів України (КМ України) ухвалив надзвичайно важливе рішення, яке розширює можливості груп протиповітряної оборони, створених на підприємствах. Зміни передбачають додаткове оснащення таких груп озброєнням і засобами ураження, що дасть змогу підвищити ефективність захисту об'єктів від ворожих повітряних загроз. За словами Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко, уряд уніс зміни до експериментального проєкту із залучення підприємств до державної системи ППО, ухваленого в листопаді 2025 р. Раніше механізм експериментального проєкту передбачав лише закупівлю засобів ППО самими підприємствами. Відтепер для виконання завдань ППО підприємствам в межах експериментального проєкту тимчасово передаватимуть озброєння зі складів військових частин Збройних сил України (ЗСУ), яке на цей момент не використовують у бойових підрозділах. Механізм дасть змогу оперативно посилити спроможності груп ППО за рахунок засобів, які підприємства не можуть отримати іншими шляхами. Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/dlya-efektivnishogo-zahistu-vid-zlovorozhih-atak/>

6. **Євгенія Кравчук: Міжнародна спільнота має засудити системну роботу росії проти вільних медіа та журналістів, які документують воєнні злочини рф** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 6 берез. [№ 546]. – Електрон. дані. Як розповіла член фракції «Слуга Народу», заступниця голови парламентського Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики, членкиня постійної делегації у ПАРЄ Євгенія Кравчук, Тимчасова слідча комісія (ТСК) з питань розслідування злочинів РФ проти журналістів, створена Верховною Радою України (ВР України) у грудні минулого року, продовжує свою роботу. Зокрема, спільно з міжнародними журналістськими організаціями активно збираються докази того, що країна-агресор системно

працює проти вільних медіа та журналістів, які документують воєнні злочини РФ. «Ми тісно співпрацюємо з найбільшими журналістськими організаціями для адвокації та для того, щоб спільно доказати, що злочини РФ – це системна діяльність проти вільних медіа, проти журналістів, які документують воєнні злочини під час війни. «Репортери без кордонів» вже подали позов до Міжнародного кримінального суду (International Criminal Court), щоб суд розглянув злочини росії проти журналістів як злочин проти людяності», - зазначила парламентарій. Текст:

<https://www.golos.com.ua/article/390461>

7. **Катишев К. ЗСУ завдали ударів по 11 скупченням росіян** [Електронний ресурс] / Костянтин Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 8 берез. — Електрон. дані. Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1474-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1473-тю, добу зафіксовано 121 бойове зіткнення. На Покровському напрямку українські захисники зупинили 20 російських атак, на Костянтинівському – 15. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили 11 районів зосередження живої сили та техніки росіян, два пункти управління БпЛА та засіб РЕБ. Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860648-zsu-zavdaly-udariv-po-11-skupchenniam-rosiian>

8. **Катишев К. Наступ ЗСУ: названо площу звільненої території** [Електронний ресурс] / Костянтин Катишев // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. Наведено тези інтерв'ю Президента України Володимира Зеленського італійській газеті «Corriere Della Sera» про те, що в ході контратакувальних дій Сили оборони України звільнили 460 кв. км української території з початку 2026 р. Коментуючи запитання про демографічну перевагу РФ над Україною, глава держави наголосив, що насправді ми прагнемо діалогу, ми хочемо миру, але паралельно з цим намагаємося бути сильними, виробляємо технічні ресурси та більше дронів,

які компенсують нестачу солдатів. «Ми диверсифікуємо форми війни, що дозволяє нам чинити опір. [...] Зараз Путін збирається мобілізувати 400 тисяч нових солдатів, але його армія перестала рости, втрати дорівнюють кількості нових рекрутів, вони заблоковані, близькі до кризи. Серйозні переговори почнуться, коли його армія почне зменшуватися», - заявив В. Зеленський, визнавши, що Україна теж стикається з нестачею військовослужбовців і «ось чому ми хочемо закінчити війну». Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4859291-nastup-zsu-nazvano-ploschu-zvilnenoi-terytorii>

9. **Конюченко А. Війська РФ практично окупували Гуляйполе — DeepState** [Електронний ресурс] / Анна Конюченко // Дзеркало тижня. - 2026. - 10 берез. — Електрон. дані. *Описано ситуацію на фронті в районі Гуляйполя у Запорізькій області. За даними аналітиків DeepState, російські війська майже повністю захопили місто та активно перекидають туди нові піхотні підрозділи. Бойові дії також тривають у районах населених пунктів Святопетрівка, Староукраїнка та Залізничне. Водночас Збройні сили України (ЗСУ) проводять контратаки на стику Запорізька область та Дніпропетровська область. Українські військові намагаються вибити російські сили з окремих позицій і захищають території на ділянці від села Тернове до Солодкого. Найзапекліші бої зараз тривають за населений пункт Березове.* Текст: <https://zn.ua/ukr/war/vijska-rf-praktichno-okupuvali-huljajpole-deepstate.html>

10. **Конюченко А. Росія передає Ірану зброю та може постачати системи ППО — Зеленський** [Електронний ресурс] / Анна Конюченко // Дзеркало тижня. – 2026. – 5 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Президент України Володимир Зеленський заявив про можливість РФ передавати Ірану військові технології, зокрема електронні компоненти для дронів-камікадзе типу Shahed. За його словами, в уламках безпілотників, якими Іран атакує країни Близького Сходу, виявлено деталі російського виробництва. Він зазначив, що ці дані можуть бути підтверджені розвідками*

міжнародних партнерів, якщо відповідна інформація буде оприлюднена. Крім того, глава держави припустив, що РФ здатна постачати Ірану й системи протиповітряної оборони, зважаючи на значні запаси такого озброєння. Таким чином, йдеться про можливе розширення військово-технічної співпраці між Москвою та Тегераном. Текст: <https://zn.ua/ukr/POLITICS/rosija-peredaje-iranu-zbroju-ta-mozhe-postachati-sistemi-ppo-zelenskij.html>

11. **Купновицька У. Молодший, хворий брат Китаю: з чим залишиться Росія після війни США проти Ірану** [Електронний ресурс] / Уляна Купновицька // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 2 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що після ударів по Ірану світова геополітика входить у фазу відкритого перегрупування. Якщо Тегеран справді є стратегічним вузлом антизахідної коаліції, то нинішній конфлікт може стати тестом на міцність усього блоку союзників Кремля. "Фокус" з'ясував, чи звужується коло партнерів Москви й хто може залишитися поруч із РФ у новій геополітичній реальності, чи стане Іран точкою зламу для союзників РФ, чи втратить Москва стратегічну опору.* Текст: <https://focus.ua/uk/eksklyuzivny/745720-iran-pid-udarom-ssha-chi-zvuzhuyetsya-kolo-soyuznikiv-rosiji>

12. **Липчанський М. Генштаб: На [фронті] зафіксовано фронті 144 зіткнення** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1470-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1469-ту, добу зафіксовано 144 бойових зіткнення. На Гуляйпільському та Покровському напрямках українські захисники зупинили по 25 російських атак, на Костянтинівському – 17. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили п'ять районів зосередження особового складу, озброєння та військової техніки окупантів.* Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4859571-henshtab-na-zafiksovano-fronti-144-zitknennia>

13. **Липчанський М. Генштаб назвав кількість атак росіян на фронті** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 5 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1471-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1470-ту, добу зафіксовано 118 бойових зіткнень. На Покровському напрямку українські захисники зупинили 22 російських атаки, на Костянтинівському – 15. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили три пункти управління, вісім районів зосередження живої сили та три артилерійські системи.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4859905-henshtab-nazvav-kilkist-atak-rosiian-na-fronti>

14. **Липчанський М. Генштаб назвав число бойових зіткнень на фронті** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 2 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1468-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1467-му, добу зафіксовано 145 бойових зіткнень. На Гуляйпільському напрямку українські захисники зупинили 34 російські атаки, на – Покровському 22. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили пункт управління, район зосередження живої сили, склад боєприпасів, три гармати та пункт управління* *БнЛА* *окупантів.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4858959-henshtab-nazvav-chyslo-boiovykh-zitknen-na-fronti>

15. **Липчанський М. Генштаб повідомив, де РФ атакувала на фронті** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 7 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію*

Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1473-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1472-гу, добу зафіксовано 148 бойових зіткнень. На Покровському напрямку українські захисники зупинили 24 російські атаки, на Костянтинівському – 23. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили пункт управління БпЛА, шість районів зосередження живої сили, артилерійську систему та два інші важливі об'єкти російських загарбників. Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860532-henshtab-povidomyv-de-rf-atakuvala-na-fronti>

16. Липчанський М. Генштаб розповів про зміни на фронті [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1469-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1468-му, добу зафіксовано 152 бойових зіткнення. На Гуляйпільському напрямку українські захисники зупинили 40 російських атак, на – Покровському 23. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили вісім районів зосередження живої сили та пункт управління БпЛА окупантів.* Текст:

<https://ua.korrespondent.net/ukraine/4859240-henshtab-rozpoviv-pro-zminy-na-fronti>

17. Липчанський М. Генштаб розповів, скільки атак росіян відбили ЗСУ [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 6 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1472-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1471-шу, добу зафіксовано 136 бойових зіткнень. На Гуляйпільському напрямку українські захисники зупинили 28 російських атак, на Покровському – 21, на*

Костянтинівському – 19. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили шість районів зосередження живої сили, дві артилерійські системи, пункт управління БпЛА, склад військово-технічного майна, реактивну систему залпового вогню та пункт управління окупантів. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860186-henshtab-rozpoviv-skilky-atak-rosiian-vidbyly-zsu>

18. **Лиса А. Росіяни викрали жителів села на Сумщині – ЗМІ** [Електронний ресурс] / А. Лиса // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 6 берез. — Електрон. дані. *За повідомленням незалежного онлайн-медіа Сумщини «Кордон.Медіа», російські окупанти вивезли до Брянської області близько 19 жителів прикордонного села Сопич, які раніше відмовилися від евакуації та залишилися у прикордонному селі Есманьської громади Сумської області. Інтерв'ю з ними показали на російському пропагандистському каналі «Весті». Як зазначили в «Кордон.Медіа», у Сопичі, як і у сусідніх селах цієї ж громади – Комарівці, Бобилівці, Харківці, Сидорівці – російські війська не полишали спроби інфільтруватися ще з грудня минулого року. Але якщо у всіх інших селах люди вже давно не жили, то в Сопичі – лишилися цивільні. Нагадано, що викрадення людей уже відбувалось на Сумщині у грудні 2025 р.. Тоді з села Грабовське Краснопільської громади росіяни викрали близько 50 цивільних. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860257-rosiiany-vykraly-zhyteliv-sela-na-sumschyni-zmi?>*

19. **Лиса А. СБУ викрила нову групу промосковських агітаторів** [Електронний ресурс] / А. Лиса // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. *За інформацією Служби безпеки України (СБУ), правоохоронці затримали ще чотирьох пропагандистів рашизму в різних регіонах країни, котрі поширювали кремлівську пропаганду, виправдовували збройну агресію РФ і закликали до захоплення влади. Йдеться про випадки у Києві, Одесі та на Житомищині. Лінгвістична експертиза підтвердила факти протиправної діяльності фігурантів на користь РФ. Наразі зловмисникам повідомлено про підозру відповідно до вчинених злочинів за*

декількома статтями Кримінального кодексу України (ККУ): ч. 3 ст. 109 (дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади); ч. 1 ст. 110 (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України); чч. 1, 3 ст. 436-2 (виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії РФ проти України, глорифікація її учасників). Фігурантам загрожує до восьми років ув'язнення з конфіскацією майна. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4859686-sbu-vykryla-novu-hrupu-promoskovskykh-ahitatoriv>

20. **Літвин І. Президент підписав закон про хвилину мовчання** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 6 берез. — Електрон. дані. Вказано, що Закон встановлює обов'язкове щоденне проведення о 9:00 ранку загальнонаціональної хвилини мовчання як ритуалу подяки, пошани та пам'яті про військовослужбовців і учасників добровольчих формувань, які загинули, захищаючи державний суверенітет і територіальну цілісність України, а також медичних працівників, поліцейських, рятувальників, журналістів, волонтерів і мирних жителів - жертв збройної агресії РФ проти України. Органи державної влади та місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати інформування про її початок і завершення на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери їх управління, а також на відповідних територіях, де вони здійснюють свої повноваження. Повідомлення про хвилину мовчання також мають здійснювати медіа незалежно від форми власності. Порядок використання таких систем під час комеморативних заходів визначає Кабінет Міністрів України (КМ України). Рекомендації щодо організації проведення хвилини мовчання затверджує Український інститут національної пам'яті. Окремо Закон передбачає щорічне вшанування пам'яті жертв геноциду українського народу - Голодомору 1932 - 1933 рр. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860345-prezydent-pidpysav-zakon-pro-khvylynu-movchannia>

21. **Літвин І. У Генштабі оприлюднили дані про бої на фронті** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 9 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1475-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1474-ту, добу зафіксовано 130 бойових зіткнень. На Покровському напрямку українські захисники зупинили 22 російські атаки, на Костянтинівському та Гуляйпільському – по 19. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили п'ять районів зосередження живої сили, три артилерійські системи, пункт управління, склад боєприпасів і п'ять інших важливих цілей окупантів.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860783-u-henshtabi-opryluidnyly-dani-pro-boi-na-fronti>

22. **Літвин І. У Генштабі розповіли, що відбувається на фронті** [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 10 берез. — Електрон. дані. *Наведено інформацію Генерального штабу Збройних сил України (ЗСУ) щодо ситуації на всіх напрямках фронту станом на ранок 1476-ої доби широкомасштабної збройної агресії РФ проти України. Зазначено, що за минулу, 1475-ту, добу зафіксовано 130 бойових зіткнень. На Покровському напрямку українські захисники зупинили 29 російських атак, на Гуляйпільському – 28. Авіація, ракетні війська й артилерія Сил оборони уразили три райони зосередження живої сили й техніки, чотири пункти управління БПЛА, чотири артилерійські системи, один склад та два інші важливі об'єкти російських загарбників.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4861109-u-henshtabi-rozpovily-scho-vidbuvaietsia-na-fronti>

23. **Літонінський В. Чи прийдуть ЗСУ до Орбана? Конфлікт з Угорщиною** [Електронний ресурс] / Валерій Літонінський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 5 берез. — Електрон. дані. *Вказано, що угорський прем'єр Віктор Орбан у соцмережах розмістив відео, де погрожує силою змусити Україну відновити транзит нафти по нафтопроводу «Дружба».* Наведено

коментарі Президента України Володимира Зеленського, який висловив надію на припинення блокування кредиту ЄС на 90 млрд «однією людиною», натякаючи на прем'єра Угорщини. Відповідаючи на погрозу, український лідер також додав, що інакше – «даємо адресу цієї людини нашим Збройним силам, нашим хлопцям – нехай вони йому дзвонять і спілкуються з ним своєю мовою». Окреслено реакцію Угорщини, яка обурилась на слова Президента України. Нагадано, що Угорщина відмовилася голосувати за внесення змін до довгострокової фінансової рамки ЄС на 2021 - 2027 рр., заблокувавши процес надання Україні 90 млрд євро від ЄС. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4860150-chy-pryidut-zsu-do-orbana-konflikt-z-uhorschynoui>

24. **Міноборони пояснило, як російські спецслужби вербують українців** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2026. – 1 берез. – Електрон. дані. Наведено офіційні роз'яснення Міністерства оборони України (МО України) щодо механізмів вербування громадян України російськими спецслужбами, зокрема ФСБ РФ. Проаналізовано основні інструменти впливу (матеріальна мотивація, ідеологічний чинник, шантаж, психологічні маніпуляції), цільові групи ризику та типові сценарії встановлення контакту через соціальні мережі й цифрові платформи. Окреслено правові наслідки співпраці з ворогом у контексті воєнного стану та надано алгоритм дій у разі спроб вербування. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4096683-minoboroni-poasnilo-ak-rosijski-specsluzbi-verbuut-ukrainciv.html>

25. **Наріжна В. Окупанти примусово підключають школи на ТОТ до небезпечного месенджера Сферум-МАХ — ЦНС** [Електронний ресурс] / Вероніка Наріжна // Дзеркало тижня. – 2026. – 2 берез. – Електрон. дані. Йдеться про те, що в окупованій Макіївці російська адміністрація запровадила систему так званих «цифрових паспортів лояльності» у закладах освіти, що передбачає примусове підключення вчителів, учнів і батьків до російського месенджера «МАХ/Сферум-МАХ». За даними Центру

національного спротиву, окупаційна влада веде поіменний облік користувачів і формує рейтинги шкіл залежно від рівня підключення до сервісу. Заклади з низькими показниками визнають «проблемними» та змушують адміністрації пояснювати відмову від використання платформи. Месенджер позиціюється як освітній інструмент, однак фактично використовується для цифрового контролю та нагляду за педагогами, дітьми й батьками в умовах посилення інформаційної ізоляції на окупованих територіях. Текст: <https://zn.ua/ukr/TECHNOLOGIES/okupanti-primusovo-pidkljuchajut-shkoli-na-tot-do-nebezpechnoho-mesendzhera-sferum-makh-tsns.html>

26. **Носальська І. Матч за будь-якої погоди: чому РФ не втіче [втече] з перемовин з Україною [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. Йдеться про риторику шантажу, яку використовує РФ щодо можливого виходу з переговорного процесу у разі, якщо Україна не погодиться на передачу Донбасу під російський контроль. Окреслено позицію України, що залишається незмінною й закріпленою як у Конституції, так і в міжнародно-правових документах. Згідно зі Статутом ООН і резолюціями Генасамблеї, територіальна цілісність України у межах міжнародно визнаних кордонів підтверджена більшістю держав світу. Акцентовано на трьох факторах, які пояснюють, чому РФ не вигідно реально виходити з переговорів: факт переговорного процесу дозволяє Кремлю демонструвати міжнародній спільноті нібито «готовність до діалогу»; відмова від переговорів означала б фактичне визнання повної відповідальності за продовження війни та її наслідки; риторика про «вихід із перемовин» спрямована на російську аудиторію для створення образу жорсткої позиції керівництва та мобілізації підтримки.** Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4859342-match-za-bud-yakoi-pohody-chomu-rf-ne-vtiche-z-peremovyn-z-ukrainoui>

27. **Носальська І. Постріл собі в ногу: що чекає на Орбана після крадіжки грошей Ощадбанку [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 10 берез. — Електрон. дані. Розглянуто**

ситуацію навколо інциденту, що стався 05.03.2026, коли угорські силові структури затримали інкасаторів «Ощадбанку» та вилучили транспортні засоби разом із грошима та дорогоцінними металами. У Будапешті пояснили свої дії підозрами у можливішому відмиванні коштів, у зв'язку з чим Угорщина відкрила кримінальне провадження. Розглянуто, як відреагувала Україна, чи стане ЄС третейським суддею, чи повернуть Україні гроші та які технології застосовує РФ, аби В. Орбан переміг на виборах. Зауважено: своїми діями Угорщина порушила одразу три міжнародні конвенції. За словами експертів, формально для Угорщини викрадення українських інкасаторів було відповіддю на зупинку нафтопроводу «Дружба» (ураженого російським обстрілом). Реально ж – це є спробою створити «зовнішнього ворога» з України в очах угорського суспільства напередодні виборів. Повідомлено також, що Кремль на початку березня направив до Будапешта групу російських політтехнологів і представників ГРУ, які допомагатимуть координувати інформаційні кампанії, організовувати роботу у соцмережах і медіа, застосовувати методи політичного впливу, котрі використовувалися РФ під час виборів в інших країнах. Тож викрадення українських інкасаторів, можливо, є плодом такої співпраці. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4861270-postril-sobi-v-nohu-scho-chekaie-na-orbana-pislia-kradizhky-hroshei-oschadbanku>

28. Носальська І. РФ біля розбитого корита: як війна на Близькому Сході допомагає Україні [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 2 берез. — Електрон. дані. Проаналізовано ситуацію навколо війни проти Ірану, розпочатої США та Ізраїлем. Вказано, що ізраїльтяни та американці швидко захопили повне панування у повітрі, а Іран, окрім Ізраїлю, завдав ударів по американських і британських базах у Кувейті, на Кіпрі, Катарі, ОАЕ та у Бахреїні; постраждали й цивільні будівлі. На думку експертів, цей хаотичний вогонь пояснюється не стільки намаганням Ірану втягнути у війну якомога більше країн, а втратою керованості його армії. Підтверджено, що Іран апелював до РФ, спираючись на пункти про «взаємну допомогу у разі загрози

суверенітету». Москва ж скористалася юридичною казуїстикою: Кремль трактує удари США та Ізраїлю як «точкові операції», як випадок, що не підпадає під дію статті про колективну оборону. Наголошено, що відмова Москви – добре почута у Пхеньяні, Пекіні та серед країн Глобального Півдня: затріщала вся «вісь зла»; РФ продемонструвала, що вона є союзником до першого серйозного виклику. За словами експертів, нова війна на Близькому Сході виявила й втрату довіри Д. Трампа до В. Путіна. Всі ці моменти, включно з можливим зниженням вартості нафти у разі успішної швидкої операції в Ірані, для України є позитивними. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4859127-rf-bilia-rozbytoho-koryta-yak-viina-na-blyzkomu-skhodi-dopomahaie-ukraini>

29. **Носальська І. Удари по Азербайджану і гідровійна проти країн Затоки: куди цілить Іран** [Електронний ресурс] / Ірина Носальська // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 6 берез. — Електрон. дані. Вказано, що війна між Іраном та коаліцією, сформованою США й Ізраїлем, набуває регіонального масштабу: у конфлікт опосередковано залучаються інші держави та політичні сили Близького Сходу. Увагу аналітиків привертає можливе використання курдських формувань у наземній фазі операції, а також позиція Сирії та Азербайджану. Зазначено, що Іран завдає ракетних і безпілотних ударів по Катару, Саудівській Аравії, Об'єднаних Арабських Еміратах (ОАЕ), Бахреїну та Кувейту. Уряди цих держав намагаються не втягуватися у бойові дії, посилюючи ППО та виступаючи з дипломатичними заявами. Акцентовано: хоча увага світу прикута до цін на нафту – найбільша небезпека для країн Затоки криється у дефіциті прісної води. Все більше ознак того, що Іран переходить до тактики «гідровійни». ОАЕ та Катар уже закликали Президента США Д. Трампа скоротити терміни операції, бо інфраструктура виживання країн Затоки не розрахована на війну на виснаження. Хоч США і здійснили кроки на захист відповідних об'єктів, проблема з масовими атаками «шахедів» залишається. Наголошено, що Президент України В. Зеленський запропонував країнам Близького Сходу

дрони-перехоплювачі в обмін на ракети до «Patriot» і допомогу українських фахівців з боротьби з ірансько-російськими «шахедами». Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4860377-udary-po-azerbaidzhanu-i-hidroviina-proty-krain-zatoky-kudy-tsilyt-ir>

30. **Пластун О. У РФ за перший квартал можуть виконати річний план із бюджетного дефіциту. Чим не рекорд?** [Електронний ресурс] / Олексій Пластун // Дзеркало тижня. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про стрімке погіршення стану економіки РФ на тлі падіння нафтогазових доходів, зростання бюджетного дефіциту та посилення санкційного тиску. Проаналізовано скорочення експорту нафти, втрату позицій на індійському ринку, проблеми з «тіньовим флотом» і ризику нових обмежень з боку ЄС та США, що ще більше б'ють по доходах Кремля. Окрему увагу приділено зростанню прихованого безробіття, спаду промислового виробництва та фінансовим труднощам великих держкомпаній, що свідчить про наближення системної кризи. На цьому тлі влада шукає тимчасові рішення — від витрачання резервів до підвищення податків і можливої девальвації рубля, однак стратегічного виходу з економічної пастки не проглядається.* Текст: <https://zn.ua/ukr/macroeconomics/u-rf-za-pershij-kvartal-mozhut-vikonati-richnij-plan-iz-bjudzhetnoho-defitsitu-chim-ne-rekord.html>

31. **Ромашова Н. Рикошет для Путіна: наскільки серйозно операція США в Ірані вдарила по Кремлю** [Електронний ресурс] / Наталія Ромашова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 2 берез. — Електрон. дані. *Президент США повідомив про бажання нової влади Ірану, сформованої після ліквідації верховного лідера А. Хаменеї та командувача Корпусу вартових ісламської революції (КВІР) генерала М. Пакпура, комунікувати з Вашингтоном. Він зазначив, що прийняв відповідну пропозицію. Розглянуто, як розвиватимуться надалі близькосхідні перипетії і як вони вплинуть на російсько-українську війну, які козирі для України надала операція США в Ірані, а також який "букет" проблем отримає РФ після іранських потрясінь.*

Текст: <https://focus.ua/uk/politics/745686-rikoshet-dlya-putina-naskilki-seryozno-operaciya-ssha-v-irani-vdarila-po-kremlyu>

32. **Руденко О. Атака США на Іран ще більше зміцнить відносини Росії та Китаю, — Bloomberg** [Електронний ресурс] / Олексій Руденко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 1 берез. — Електрон. дані. *За повідомленням "Bloomberg", нестабільність у регіоні Перської затоки, ймовірно, ще більше зміцнить відносини Пекіна і Москви, а глава Китаю Сі Цзіньпін заповнюватиме дефіцит поставок нафти з Ірану. Вказано, що наразі Китай купує близько 13,4 % морської нафти з Ірану, і тривалий простій з поставками сировини може боляче вдарити по китайському бізнесу, що бореться зі слабкими споживчими витратами всередині країни. При цьому ліквідація верховного аятоли також піднімає питання про те, чи може наступною метою Президента США Дональда Трампа стати інший очільник, який має набагато тісніші зв'язки з Сі Цзіньпіном, ніж лідер Ірану А. Хаменеї та президент Венесуели Н. Мадуро, якого викрали просто з резиденції, щоб доставити до суду. Зазначено, що міністр закордонних справ Китаю Ван Ї під час телефонної розмови зі своїм російським колегою С. Лавровим, у якій сторони засудили удари США та Ізраїлю по території Ірану, позначив "неприпустимість курсу на повалення законно обраної влади суверенних держав".* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/745667-ataka-na-iran-dilovi-zv-yazki-kitayu-ta-rosiji-shche-bilshe-zmicnyatsya-bloomberg>

33. **Середа О. РФ уразила енергетичну інфраструктуру: знеструмлені споживачі п'яти областей** [Електронний ресурс] / Олена Середа // Дзеркало тижня. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про чергову атаку російських військ на енергетичну інфраструктуру України в ніч на 4 березня, внаслідок якої зросла кількість регіонів із знеструмленнями. Без світла частково залишилися споживачі в Дніпропетровській, Миколаївській, Харківській, Сумській та Херсонській областях. У Міністерстві енергетики України повідомили про запровадження погодинних графіків відключень для населення та обмежень потужності для промисловості, а в окремих регіонах*

– аварійних знеструмлень. Громадян закликають стежити за оновленнями на офіційних ресурсах операторів системи розподілу. Текст: <https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/rf-urazila-enerhetchnu-infrastrukturu-znestrumleni-spozhivachi-pjati-oblastej.html>

34. **Слесь Д. Абрамович відмовився добровільно передати Україні гроші від продажу "Челсі"** [Електронний ресурс] / Данило Слесь // Дзеркало тижня. - 2026. - 9 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про суперечку навколо коштів від продажу футбольного клубу Chelsea F. C. російським олігархом Романом Абрамовичем. Бізнесмен відмовляється добровільно передати близько 3,1 млрд доларів на допомогу жертвам війни в Україні, попри вимогу уряду Великої Британії. Юристи Абрамовича заявляють, що гроші повністю належать йому, тому він готовий відстоювати це право в суді. Кошти залишаються замороженими на рахунках компанії Fordstam Ltd після продажу клубу у 2022 році. Британський уряд на чолі з прем'єр-міністром Кір Стармер дав олігарху 90 днів, щоб погодити передачу грошей на благодійність. Водночас Абрамович заявляє, що хоче спрямувати кошти на допомогу «всім жертвам війни», що може включати не лише українців.* Текст: <https://zn.ua/ukr/SPORT/abramovich-vidmovivsja-dobrovilno-peredati-ukrajini-hroshi-vid-prodazhu-chelsi.html>

35. **Стабільні держсайти та єдиний 112: Комітет цифрової трансформації дав «зелене світло»** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 5 берез. [№ 545]. – Електрон. дані. *Повідомлено, що під час засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань цифрової трансформації 2 березня було розглянуто законопроект, мета якого – вдосконалення правового регулювання використання доменних імен у спеціальному публічному домені .gov.ua шляхом усунення правових прогалів і колізій чинної редакції Закону (№ 14404). Проект передбачає чітке визначення ролей і повноважень. Зокрема, на період воєнного стану Міністерство цифрової трансформації України зможе визначати технічного адміністратора для забезпечення безперервної роботи*

державних сайтів. Також законопроект спрямований на підвищення стабільності роботи сайтів державних органів у домені .gov.ua та зменшення ризиків збоїв і кібератак. Члени Комітету зазначили, що прийняття цього проекту сприятиме зростанню довіри громадян до цифрових інструментів держави й електронних публічних послуг, а також посиленню стійкості інформаційного простору. Вони рекомендували ВР України ухвалити законопроект за основу. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/390439>

36. Стійкість медіасфери в умовах повномасштабної війни та інформаційної агресії [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2026. – 5 берез. [№ 545]. – Електрон. дані. Зазначено, що Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань свободи слова підтримує поширення напрацювань, спрямованих на зміцнення інформаційної безпеки, розвиток професійних стандартів і формування стійкої медіаекосистеми в умовах кризових викликів. Зауважено, що дослідження «Стійкість інформаційного простору в часи криз: рекомендації для ключових гравців» заслуговує на окрему увагу. Акцентовано, що відповідний посібник систематизує український досвід забезпечення стійкості медіасфери в умовах повномасштабної війни та інформаційної агресії. У ньому зазначається: «Розвиток збройних конфліктів супроводжується закономірними змінами в інформаційному просторі, які можна поділити на три фази: до, під час та після активної фази агресії. Виявлення та своєчасне розуміння цих ознак є критично важливими для медіа, органів влади, громадянського суспільства та міжнародних партнерів». Текст: <https://www.golos.com.ua/article/390457>

37. Теодор Ромжа: Служба зовнішньої розвідки України продовжує публікувати розсекречені матеріали до 80-річчя Львівського псевдособору [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2026. – 7 берез. – Електрон. дані. Зазначено, що Служба зовнішньої розвідки України на підставі розсекречених документів органів МДБ / КДБ СРСР публікує

матеріали до 80-річчя Львівського псевдособору (8 – 10 березня 1946 р.). Вони дають змогу глибше дізнатися про організацію сталінським режимом спецоперацій із ліквідації Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) і поглинання її РПЦ. Увагу приділено постаті єпископа Мукачівської єпархії Теодора Ромжі, який виступав проти радянської політики щодо церкви на Закарпатті. Розсекречені документи свідчать про переслідування духовенства радянськими спецслужбами, спроби дискредитації та організацію операцій, спрямованих на послаблення впливу УГКЦ. Підкреслено значення оприлюднених архівних матеріалів для глибшого розуміння механізмів репресій радянської влади проти церкви та відновлення історичної правди про події, пов'язані з Львівським псевдособором. Текст: https://risu.ua/teodor-romzha-sluzhba-zovnishnoyi-rozvidki-ukrayini-prodovzhuye-publikuvati-rozsekrecheni-materiali-do-80-richchya-lvivskogo-psevdosoboru_n162623

38. **Ткачук С.** У Кремлі назвали "три сценарії" щодо війни в Україні: на які терміни розраховує Путін, — ISW [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. Як йдеться у новому звіті Інституту вивчення війни (ISW), російська влада розраховує, що війна в Україні триватиме щонайменше до вересня 2026 р., коли відбудуться вибори до Державної Думи. Зазначено, що Кремль вже формує політичні стратегії та медіа-кампанії, які мають легітимізувати тривалий конфлікт і просувати кандидатів, що рішуче підтримують війну. За словами аналітиків, попри численні невдачі, командування не змінює цілей, а глава РФ В. Путін намагається показати США ці цілі як "неминучі", щоб вплинути на американську позицію щодо України. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/745943-viy-na-v-ukrajini-do-koli-putin-hoche-prodozhiti-viynu-v-isw-rozkrili-termini>

39. **Троценко Л.** Наступ на Одесу: в ISW розкрили задуми Кремля [Електронний ресурс] / Людмила Троценко // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. Вказано, що аналітики Інституту вивчення

війни (ISW) у своєму звіті від 04.03.2026 оцінили перспективу захоплення Одеси російськими військами як практично нереалістичну. На їх думку, російські цілі в Одеській області демонструють, що Кремль зберігає територіальні амбіції за межами п'яти українських регіонів, які РФ незаконно анексувала, проте російські війська навряд чи зможуть просунути до Одеси, не кажучи вже про захоплення всієї області. Аналітики також нагадали про попередні невдалі амбіції Кремля, як от швидке захоплення Києва протягом кількох днів, однак ці плани зазнали краху.

Текст: <https://ua.korrespondent.net/world/russia/4859556-nastup-na-odesu-v-ISW-rozkryly-zadumy-kremlia>

40. **Троценко Л. Рютте: атаки на Іран послаблять його шкоду Україні** [Електронний ресурс] / Людмила Троценко // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 5 берез. — Електрон. дані. Наведено тези інтерв'ю Генерального секретаря НАТО Марка Рютте для «The Record with Greta Van Susteren» на «Newsmax», зокрема про те, що іранський режим допомагав РФ у війні проти України та що ізраїльсько-американська операція проти Ірану може знизити його можливості у цьому напрямку. Генсек Альянсу підкреслив, що досвід українських військових у використанні та боротьбі з дронами стає корисним для партнерів НАТО в інших регіонах світу, включаючи Близький Схід. Текст: <https://ua.korrespondent.net/world/4859886-ruitte-ataky-na-iran-poslabliat-yoho-shkodu-ukraini>

41. **Хаджирадева В. Гроші на війну скінчилися: Кремль іде в банк у судах за заморожені активи** [Електронний ресурс] / Вікторія Хаджирадева // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 6 берез. — Електрон. дані. Вказано, що тотальна мілітаризація та санкційна ізоляція кинули економіку РФ у найглибшу кризу останніх двадцятиріч, що змушує країну-агресорку оскаржити в суді заморожування своїх активів у Європі. Хоча шанси РФ на повну перемогу в Суді ЄС виглядають мізерними, ситуація є неоднозначною: Кремль апелює до того, що безстрокові санкції є прихованою конфіскацією без судового вироку, що суперечить європейській Хартії

основних прав. Проте законодавство ЄС уже адаптовано: безстрокові санкції є правомірною відповіддю на тривалу агресію. Європейські правники наголошують, що активи не конфісковані, а лише «знерухомлені» до моменту виконання РФ зобов'язань щодо репарацій. Як зазначили в Міжнародному центрі української перемоги (ICUV), ці позови - інструмент залякування: РФ створює видимість юридичного хаосу, щоб змусити європейські уряди боятися відповідальності за передачу коштів Україні. Акцентовано на важливості для України збереження активів під контролем Європи, оскільки це єдине джерело масштабних репарацій у майбутньому. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4860320-hroshi-na-viinu-skinchylisia-kreml-ide-va-bank-u-sudakh-za-zamorozheni-aktyvy>

42. **Хаджирадева В. Репутацію втрачено: Путін втратив трьох «друзів» та нікому з них не допоміг** [Електронний ресурс] / Вікторія Хаджирадева // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 3 берез. — Електрон. дані. Розглянуто, як вплинуло на репутацію В. Путіна на міжнародній арені втрата трохи більше, ніж за рік, трьох «найближчих друзів»: експравителя Сирії Б. Асада, венесуельського диктатора Н. Мадуро, затриманого в ході американської операції «Absolute Resolve» та верховного лідера Ірану А. Хаменеї, ліквідованого під час масштабної спільної військової операції Ізраїлю та США «Roaring Lion». Наведено коментарі міністра закордонних справ України Андрія Сибіги, який, акцентуючи на неспроможності РФ захистити своїх партнерів, указав на висновки такої динаміки: РФ не є надійним союзником навіть для тих, хто сильно на неї покладається; пасивність Москви зумовлена виснаженням ресурсів через війну в Україні; доміно повалених диктаторів має продовжуватися, і падіння Путіна – неминуче. Як підтверджують експерти, через війну на Близькому Сході вплив В. Путіна скорочується; загалом РФ втрачає свої зовнішньополітичні позиції, що впливає на її підтримку та імідж. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4859353-reputatsiui-vtracheno-putin-vtratyv-trokh-druziv-ta-nikomuz-nykh-ne-dopomih>

43. **Хаджирадєва В. Чому Макрон хоче надати Європі «ядерну парасольку»** [Електронний ресурс] / Вікторія Хаджирадєва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. *Як зазначив французький лідер, вісім європейських країн (Велика Британія, Німеччина, Польща, Нідерланди, Бельгія, Греція, Швеція та Данія) вже зацікавлені в запропонованому ним «розширеному ядерному стримуванні». Із них лише Велика Британія є офіційно визнаною ядерною державою. Е. Макрон також оголосив про збільшення кількості ядерних боеголовок в арсеналі Франції. Відзначено, що європейські країни теоретично мають можливість отримати ядерну зброю, але це означало б порушення міжнародних договорів і витрати, непосильні для багатьох країн. Тому пропозиція Франції для них є вкрай вигідною. Водночас у США на офіційному рівні кажуть, що зберігатимуть свої зобов'язання щодо Європи, але з урахуванням нових реалій: американська підтримка не є безмежною і вимагає від європейців більшого внеску у власну конвенційну оборону, щоб США могли зосередитися на протистоянні з Китаєм. Окреслено стратегічні та економічні вимоги, що їх може висунути Франція в обмін на поширення свого ядерного стримування на союзників по ЄС.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4859671-chomu-makron-khoche-nadaty-yevropi-yadernu-parasolku>

44. **Хмілевська В. Росіяни знизили активність на важливому костянтинівському напрямку: військовий назвав причину** [Електронний ресурс] / Вікторія Хмілевська // Дзеркало тижня. – 2026. – 4 берез. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що в районі Костянтинівки на Донеччині російські війська застосовують тактику інфільтрації — намагаються просунути крізь бойові порядки Збройних сил України (ЗСУ) та накопичити сили для подальших дій. Головний сержант 93-ої ОМБр Віталій П'ясецький зазначив, що активність окупантів знизилася після відключення для них терміналів "Starlink", що ускладнило їхню розвідку та коригування артилерійського вогню. Під час останніх спроб інфільтрації українські військові ліквідували дев'ятьох окупантів. Водночас противник уникає прямого штурму*

Костянтинівки через рельєф і міську забудову, намагаючись просунути у напрямку Дружківки. Текст: <https://zn.ua/ukr/war/rosijani-znizili-aktivnist-na-vazhlivomu-kostjantinivskomu-naprijamku-vijskovijnazvav-prichinu.html>

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

45. **Білошицький В. І. Іноземні спецслужби про сучасні загрози національній безпеці** [Електронний ресурс] / В. І. Білошицький, В. Є. Гунін // Політ. життя. – 2025. – № 4. – С. 145-151. *Проаналізовано зміни у критеріях оцінювання спецслужбами країн-членів НАТО загроз національній безпеці з огляду на сучасні події у світі, пов'язані з повномасштабним вторгненням РФ в Україну. Вказано, що спецслужби країн-членів НАТО із переліку основних загроз національній безпеці виділяють: неправомірне втручання у внутрішні справи країни, спонсорування екстремізму та тероризму, вчинення кібератак на інформаційні структури та мережі, розповсюдження зброї масового знищення, здійснення операцій впливу тощо. Визначено, що особливу небезпеку національній безпеці країн-членів НАТО становить розвідувально-підбивна діяльність російських і китайських спецслужб як невід'ємна частина архітектури державної безпеки цих країн. Не без уваги вказаних спецслужб залишається діяльність розвідок Ірану та Туреччини, оскільки ці країни в сучасних умовах підтримують агресивну політику РФ. Подано перелік напрямків, за якими іноземні спецслужби пропонують посилити діяльність усіх державних інституцій, спрямовану на забезпечення національної безпеки. Текст: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/18964>*

46. **Вітман К. М. Гібридна війна в стратегії США: порівняльний аналіз адміністрацій Трампа і Байдена та виклики XXI століття** [Електронний ресурс] / К. М. Вітман, О. Г. Капсамун // Політ. життя. – 2025. – № 4. – С. 118-127. *Висвітлено еволюцію стратегій США щодо гібридної війни у XXI ст. та порівняно підходи адміністрацій Д. Трампа (2017 – 2021 та з початку 2025 – дотепер) і Д. Байдена (2021 – 2025). Проаналізовано*

ключові інструменти гібридних операцій, включно з кібернетичними атаками, інформаційними кампаніями, економічним і політичним тиском, санкціями, застосуванням нерегулярних сил і технологічно-асиметричних засобів, а також методами впливу на громадську думку. На основі останніх досліджень та публікацій щодо гібридної війни, інформаційних операцій, кібербезпеки та ролі союзників виділено невирішені проблеми, зокрема ефективність різних моделей, інтеграцію технологічних інструментів і вплив новітніх технологій на гібридні конфлікти. Обґрунтовано, що американська стратегія гібридної війни XXI ст. поєднує військові, економічні, інформаційні та дипломатичні інструменти. Це дозволяє США ефективно реагувати на «сіро-зонні» конфлікти, підтримувати стратегічну перевагу у глобальному масштабі та координувати дії з союзниками. Висвітлено роль України у стратегіях протидії гібридним загрозам і особливості технологічного й інформаційного стримування Китаю та РФ.

Текст: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/18961>

47. Дев'ян В. О. **Добровольець : спогади про сина** / Володимир Олексійович Дев'ян. — Ужгород : РІК-У, 2024. — 169, [1] с. **Шифр зберігання в бібліотеці: А842704** Ця книга – не просто розповідь про одного з сотен тисяч захисників України, що ціною власного життя захищають рідну землю. Це - вистраждана кожним словом розповідь Батька про Сина, зібрана з коротких розмов, повідомлень, свідчень побратимів і власних спогаді: від початку шляху на війну – аж до його героїчного завершення. Коржна сторінка книги розкриває правду про війну, її будні, перемоги та поразки, про щоденний героїзм наших воїнів на грані людських можливостей. Це слушна нагода пройти кожен крок дорогами війни поруч із справжнім Патріотом, Воїном, Героєм – Добровольцем Володимиром Дев'яном із мальовничого села голубиноного на Свалявщині.

48. Дручек О. В. **Трансформація змісту понять тероризму, державного тероризму, терористичних практик в контексті агресії росії проти України** [Електронний ресурс] / Олена Василівна Дручек // Нац.

інтереси України. – 2026. – № 2. — С. 189-201. *Розкрито сутність та співвідношення понять "тероризм", "терористичні практики", "державний тероризм". Систематизовано підходи до ознак тероризму, сформовано їх перелік, висвітлено сутність найсуттєвіших обов'язкових ознак тероризму. Обґрунтовано та запропоновано розуміння терористичних практик як сталих або повторюваних дій, способів чи методів діяльності держави, організації чи політичної сили, які полягають у систематичному застосуванні або погрозі застосування насильницьких, незаконних дій, і які спрямовані на залякування населення з метою впливу на політичні рішення, поведінку іншої держави або суспільства. Доведено, що тероризм є категорією, що має кримінально-правовий та віктимологічний характер і використовується, переважно, для визначення складу злочину. Установлено, що попри відсутність у міжнародному праві юридично закріплених термінів "державний тероризм" чи "політика державного тероризму", існує перелік дій, які за умов їх системності і масштабності можуть розглядатися як прояви державного тероризму, а саме: воєнні злочини; злочини проти людяності; геноцид; ведення агресивної війни. Проаналізовано загальну тактику дій РФ у війні проти України та доведено, що російська агресія проти України є відкрито терористичною, а розв'язана РФ війна проти України є не лише фактом агресії як міжнародно-правового злочину, а фактом реалізації Росією політики державного тероризму. Текст: <https://perspectives.pp.ua/index.php/niu/article/view/36931/36930>*

49. **Кілкаллен Д. Мистецтво війни і миру : про наш вибір, коли у світі війна** / Девід Кілкаллен і Грег Мілз ; пер. з англ. Наталі Комарової ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.", Центр дослідж. історії та культури східноєвроп. єврейства. — Київ : Дух і літера, 2025. — 359 с. **Шифр зберігання в бібліотеці: А842853** *Автори книги досліджують природу сучасних конфліктів: від масштабних державних війн до локальних збройних протистоянь. Спираючись на власний досвід роботи в Афганістані, Іраку, Колумбії, Україні, Ізраїлі та Африці, Д. Кілкаллен і Г. Мілз аналізують, як*

технології можуть вирівняти шанси малих держав у протистоянні великим агресорам; як можна сформувати і підтримувати життєздатний наратив для забезпечення громадської та міжнародної підтримки; баланс між опорою на власні сили та союзницькими зобов'язаннями, а також роль лідерства, розвідки, дипломатії, економічної допомоги. «Мистецтво війни і миру» – про те, як можна виграти війну на полі бою й як перетворити перемогу на довготривалий мир.

50. **Козаков В. Державно-управлінські стратегії в інформаційній війні з агресором** [Електронний ресурс] / Володимир Козаков, Юрій Стадник // Публіч.-упр. та цифр. практики. – 2025. – № 4. – С. 60-72. Вказано, що формування ефективної системи інформаційної безпеки передбачає три взаємопов'язані напрями: розвиток державних стратегій і нормативно-правової бази, активну участь громадянського суспільства та підвищення рівня інформаційної культури населення. Успішність цієї політики полягає у поєднанні технологічних і гуманітарних підходів. З одного боку, розвиваються інструменти кіберзахисту, створюються алгоритми виявлення фейків, удосконалюється система раннього попередження. З іншого – держава активно інвестує в освіту, формує програми цифрової грамотності, підтримує незалежні фактчекінгові ініціативи. Значне місце посідає співпраця з ЄС і НАТО у сфері кібербезпеки, що дозволяє впроваджувати міжнародні стандарти та зміцнювати інтеграційні процеси. Наголошено на необхідності удосконалення нормативно-правової бази у сфері інформаційної безпеки та формування довгострокової державної стратегії розвитку інтелектуального потенціалу суспільства – освітнього, культурного й аналітичного рівня громадян, що забезпечить стійкість до маніпулятивних впливів. Текст: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/public/article/view/3373/3249>

51. **Козаков В. Інституційні засади міжнародної інформаційної політики України: сучасний стан та перспективи модернізації** [Електронний ресурс] / Володимир Козаков, Юрій Кальниш, Андрій Любченко // Публіч.-упр. та цифр. практики. – 2025. – № 4. – С. 45-59.

Визначено, що сучасну систему державного управління у сфері міжнародної інформаційної політики можна схарактеризувати як децентралізовану з недостатнім рівнем координації взаємодії її суб'єктів. Спостерігаються: традиційне просування позитивного іміджу України в світі, забезпечення інформаційної безпеки України та активний опір засобам гібридної й інформаційної війни з боку РФ та її проксі. Наголошено, що лише завдяки скоординованим зусиллям усіх органів державної влади, місцевого самоврядування та широких кіл патріотичної громадськості міжнародна інформаційна політика України може дати потужний результат не лише щодо створення і презентації позитивного іміджу української держави, а й стати ефективним інструментом міжнародного протистояння російській агресії. Вказано, що в основі сучасного інституційного механізму державного управління в низці провідних зарубіжних країн (Італії, Великобританії, США, Австралії, Канаді та ін.) лежить перехід від роздільної до конвергентної моделі регулювання сфер інформаційної політики. Текст: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/public/article/view/3372/3248>

52. Кудінов В. А. Інформаційна агресія Росії проти України: динаміка та вплив на цивільне населення [Електронний ресурс] / В. А. Кудінов, О. В. Корнейко, О. Є. Пакриш // Юрид. наук. електрон. журнал. – 2025. – № 8. – С. 372–378. – Електрон. дані. Розглянуто російські інформаційно-психологічні операції (ІПСО) проти України як форму збройної пропаганди, що сприяє віктимізації цивільного населення та соціальній дестабілізації. Проаналізовано, як дезінформаційні кампанії, маніпулятивні наративи та тактика психологічної війни систематично використовувалися для підриву суспільної довіри, розпалювання страху та фрагментації українського суспільства. Наголошено, що мета російських ІПСО – викликати зневіру у власних силах та соціальну дестабілізацію населення України та, одночасно, формувати і підтримувати позитивне відношення населення РФ до війни в Україні. Констатовано, що сильна заангажованість росіян довготривалою та систематичною антиукраїнською пропагандою, віра у

власну непогрішимість, зневажливе ставлення до інших країн, до норм міжнародного права, налаштування на продовження загарбницької війни, “поки не будуть досягнуті всі цілі”, робить їх малочутливими до викриття дезінформації, яка продукується в російському медіа просторі. Текст: https://lsej.org.ua/8_2025/78.pdf

53. **Літінський І. Маленькі тіні великої війни** / Ігор Літінський, Оксана Літінська. — Київ : Франко Пак, 2025. — 329, [6] с. **Шифр зберігання в бібліотеці: A842692** *Автори не були свідками тих подій, але не змогли залишитися осторонь. Ця книга – не про фронт, а про те, що відбувається в тіні. Не про зброю, а про мовчання після неї. Про хлопчика, який перестав говорити. Про свідків, які зберегли не лише факти, а й людяність. Про голоси, які не мають облич, але сають вагу. Книга написана, щоб пам'ять мала форму. І щоб вона залишилась із нами не через страх, а через вибір не мовчати.*

54. **Пасешник О. Р. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до кібератак: проблеми та перспективи** [Електронний ресурс] / О. Р. Пасешник // Юрид. наук. електрон. журнал. – 2025. – № 8. – С. 277–280. – Електрон. дані. *Проаналізовано питання застосування норм міжнародного гуманітарного права до кібератак, що мають місце під час міжнародних і неміжнародних збройних конфліктів. Вказано, що у сучасних умовах кіберпростір став новим середовищем для ведення бойових дій, а кібератаки стали невід'ємною складовою сучасної війни. Такі атаки можуть мати серйозні наслідки для цивільного населення, об'єктів критичної інфраструктури, систем зв'язку та охорони здоров'я, навіть без фізичного знищення. Розглянуто роль таких документів, як Талліннський посібник 2.0, що відіграє важливу роль у доктринальному тлумаченні міжнародного права в контексті кібератак. Проаналізовано підходи Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ), окремих держав і міжнародних експертів до питання кваліфікації кібератак. Запропоновано прийняття окремого міжнародного договору або додаткового протоколу до*

Женевських конвенцій, що регулював би особливості ведення кібератак. Текст: https://lsej.org.ua/8_2025/59.pdf

55. **Правда про геноцид українців: запорука перемоги демократичного світу** : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф. (Київ, 19 листоп. 2024 р.) / Укр. держ. ун-т ім. М. Драгоманова [та ін. ; упоряд.: П. Чернега, М. Герасименко, В. Сергійчук ; редкол.: О. Ховпун, Г. Капустян]. — Київ ; Харків : Право, 2025. — 458 с. **Шифр зберігання в бібліотеці: B377801** *Збірник містить виступи, статті, доповіді, які розкривають найтяжчий злочин, вчинений комуністичним тоталітарним режимом проти української нації в 1932 – 1933 рр. Також до збірника додано міжнародну комплексну судову історико-правову експертизу, проведenu Службою безпеки України (СБУ) під час досудового розслідування в кримінальному провадженні № 2201900000000309 щодо очільників партійних і каральних органів – виконавців злочину геноциду. Детально висвітлено причини, наслідки та геополітичні реалії геноциду українців у ХХ – ХХІ століттях, проблеми доказування злочинів тоталітарного режиму. Доведено, що і Голодомор і російсько-українська війна, яка триває з 2014 р., мають спільне коріння – імперську політику комуністичного та путінського режимів щодо України.*

56. **Регулювання у сфері законного перехоплення інформації в електронних комунікаційних мережах в Європі та Україні** / [В. А. Степанов та ін.] ; Служба безпеки України, Укр. НДІ спец. техніки та суд. експертиз Служби безпеки України. — Київ : ІСТЕ СБУ, 2025. — 204 с. **Шифр зберігання в бібліотеці: A842852** *Висвітлено питання правового та технічного регулювання у сфері законного перехоплення інформації в електронних комунікаційних мережах в Україні, державах – членів ЄС та Великій Британії. Зокрема нормативно-правове регулювання у сфері законного перехоплення інформації в Україні розглянуто у контексті: Кримінального процесуального кодексу України, Законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про електронні комунікації», «Про розвідку» та ін.*

57. **Стороженко Л. Інтелектуальні технології та інформаційна безпека: стратегічні орієнтири розвитку цифрового публічного управління** [Електронний ресурс] / Ліна Стороженко, Каріна Андросова, Назарій Галич // Публіч.-упр. та цифр. практики. – 2025. – № 4. – С. 125-137. *Проаналізовано трансформацію владних відносин в умовах цифровізації, зокрема феномен нетократії як нової форми влади, що базується на контролі інформаційних потоків і мережевих ресурсів. Розглянуто виклики та можливості інтеграції штучного інтелекту (ШІ), великих даних, блокчейн-технологій у систему публічного управління України. Акцентовано на проблемах кібербезпеки у контексті російської агресії та гібридних загроз. Ключовими напрямками удосконалення системи цифрового публічного управління визначено: розбудову національної інфраструктури кібербезпеки, розвиток компетентностей цифрової нетократії, імплементацію етичних принципів використання ШІ в державному секторі, створення стійких систем захисту критичної інфраструктури. Запропоновано модель розвитку цифрового публічного управління, що враховує специфіку воєнного стану та євроінтеграційні прагнення України.* Текст: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/public/article/view/3378/3254>

58. **Шульга Д. Аналіз зарубіжного досвіду реалізації державних стратегій України в умовах інформаційної війни** [Електронний ресурс] / Дмитро Шульга // Публіч.-упр. та цифр. практики. – 2025. – № 3. – С. 82-95. *Вказано на агресивне використання державою-агресором сучасних інформаційних технологій для впливу на суспільну свідомість та підриву національної безпеки України. Розглянуто підходи до інформаційної протидії в системах національної безпеки ЄС, Великої Британії, Франції, Німеччини та США. Особливу увагу приділено американській моделі інформаційної безпеки, що розглядає інформаційну сферу як стратегічний ресурс і допускає використання інформаційно-психологічних операцій як інструменту зовнішньої політики. Зроблено висновок про доцільність адаптації кращих*

міжнародних практик для зміцнення інформаційної безпеки України. Текст:
<https://journals.dut.edu.ua/index.php/public/article/view/3333>

59. Шульга Д. Історико-теоретичні підходи до аналізу інформаційних війн [Електронний ресурс] / Дмитро Шульга // Публіч.-упр. та цифр. практики. – 2025. – № 4. – С. 138-147. *Окреслено етапи становлення та розвитку інформаційних технологій, а також ключові ознаки, інструменти, стратегії та цілі інформаційної війни (ІВ). Наголошено, що широкомасштабна війна між Україною та РФ вимагає більш гострого реагування на проблему ІВ. Зокрема – через ґрунтовне посилення законодавства. Акцентовано на все більш ефективному протистоянні України російській інформаційній агресії на сучасному етапі з огляду на нормативно-правові та інституційні механізми. Наголошено, що для протидії російській дезінформації та пропаганді держава має активніше використовувати такі інструменти як: санкції та інші обмеження, секторальне та законодавче регулювання, комунікацію різних рівнів, створення інституцій / органів із певними повноваженнями, реагування правоохоронних органів, спецслужб і військових. Текст:*
<https://journals.dut.edu.ua/index.php/public/article/view/3379>

11.03.2026

Укладач: Гаращенко М. В.